

Poczet książąt cieszyńskich Czterej bracia

MICHAEL MORYS-TWAROWSKI

<http://www.gazetacodzienna.pl/index.php?p=wwiad&id=4966>

Data publikacji: 2011-01-30 09:00:00

Poczet książąt cieszyńskich (5): Czterej bracia

Dokument pergaminowy Bolesława I z 1426 r.-akt darowizny Aleszowi z Orle wsi Wędrynia ze zbiorów AP Cieszyn ZDPiP S.6. Fot. Renata Karpińska

Czterej bracia, którzy rządili Księstwem Cieszyńskim w połowie XV wieku, byli dosłownie ubogimi krewnymi wielkich tego świata. Za ich czasów doszło też do pierwszego w historii podziału Cieszyna.

Książę Bolesław I zmarł w 1431 roku, osieracając czterech nieletnich synów: Waclawa I, Władysława, Przemysława II i Bolesława II. Teoretycznie przez kilka lat współrządzili całym dziedzictwem, ale faktycznie najwięcej do powiedzenia miała ich matka, Eufemia. Była to pierwsza kobieta, która rządziła Księstwem Cieszyńskim.

Z pochodzenia księżniczka mazowiecka, siostrzenica Władysława Jagiełły wychowała się w wielodzietnej rodzinie. Trudno powiedzieć, jak przebiegało to wychowanie. Jedną z sióstr Eufemii, wspólnie z kochankiem, zamordowała swojego męża. Inna słynęła z wielkiej siły fizycznej - podobno w rękach wykręcała podkowy. Nie słychać, by księżna cieszyńska szła w ślady swoich sióstr. Jej rządy upływały przede wszystkim na łataniu dziur w książęcym budżecie, o czym świadczy m.in. sprzedaż Frydku.

Czterej bracia rządzący Księstwem Cieszyńskim nie zapisali się niczym szczególnym. Najstarszy, Waclaw I, w młodości zobaczył trochę wielkiego świata, bo był paziem cesarzowej Barbary Cylejskiej, rudowłosej awanturnicy nazywanej Messaliną swoich czasów. Większość życia Waclaw spędził w Bielsku, gdzie zmarł w 1474 roku po czterdziestu jeden latach bezbarwnych rządów. Ożenił się z 35-letnią wdową, matką czworga dzieci. Po kilku latach bezskutecznych starań o potomka, porzucił żonę, zarzucając jej niepłodność.

Drugi z braci, Władysław, spędził trochę czasu u boku swojego bliskiego kuzyna, cesarza Fryderyka III (matki naszego książątka i potężnego władcy były siostrami). Zwiedził Włochy, był też w Portugalii, gdzie został wysłany po narzeczoną kuzyna, ale trudno powiedzieć, czy pozwoliło mu to rozszerzyć horyzonty. Rezydował w Głogowie, a w zasadzie w tej połowie Głogowa, która należała do książąt cieszyńskich. Popierał czeskiego króla Jerzego z Podiebradu, co skończyło się dla naszego książątka tragicznie. W październiku 1459 roku został ciężko ranny w czasie oblężenia zbuntowanego Wrocławia i w wyniku obrażeń zmarł cztery miesiące później.

Trzeci, Przemysław II, był księciem-awanturnikiem, który wmieszał się w konflikt między różnymi kandydatami do czeskiej korony. W ciągu swojego panowania zdążył poprzeć wszystkich trzech. Od jego z nich, Macieja Korwina, wziął pieniądze na werbunek wojska zaciężnego, jednak zdefraudował znaczną część pieniędzy. Wściekły Korwin chciał pozbawić Przemysława posiadłości, ale interwencja polskich wojsk pod wodzą Jakuba z Dębna uratowała Cieszyn dla naszych Piastów.

Czwarty z braci, Bolesław II, był blisko związany z Krakowem i nieraz powtarzał, że chciałby widzieć Śląsk w granicach Królestwa Polskiego. Może wpływ na to miało jego małżeństwo z kuzynką króla Kazimierza Jagiellończyka, ale książę cieszyński nie był osamotniony w swoich życzeniach. Nawet potężny Wrocław słał poselstwa do Krakowa z prośbą o przyłączenie do Polski. Panujący w tym czasie Jagiellonowie nie myśleli w kategoriach interesu państwa, ale własnej rodziny. Kazimierz Jagiellończyk zamiast widzieć Śląsk w granicach Polski wołał osadzić swojego syna na czeskim tronie. Czasami można spotkać się z twierdzeniami, że Śląsk odłączył się do Polski głównie za sprawą miejscowych Piastów w XIV wieku, którzy złożyli hołd lenny królowi Czech, zapominając, że nie mieli oni innego wyjścia. Tymczasem przesądziły o tym wydarzenia o stulecie późniejsze, a przyczyną takiego, a nie innego obrotu rzeczy, był dynastyczny egoizm Jagiellonów.

Przemysław II i Bolesław II rezydowali w Cieszynie. Około 1442 roku podzielili się miastem: pierwszy z nich wziął część wschodnią, drugi zachodnią, ale trudno powiedzieć, gdzie dokładnie przebiegała granica. Podział ten podobny jest trochę do tego z 1920 roku - jeden i drugi przyniósł poważny kryzys gospodarczy. Na szczęście ten średniowieczy okazał się nietrwały. Bolesław II zmarł w 1452 roku, nie mając trzydziestu lat, pozostawiając jednego syna, Kazimierza II. Właśnie Kazimierz w 1477 roku po śmierci Przemysława odziedziczył zachodnią część Cieszyna i doprowadził do zjednoczenia miasta.